

ПОДРЕЗ-РЯПОЛОВА ІРИНА ВАЛЕРІЙВНА
кандидат юридичних наук, завідувач наукового
відділу правового забезпечення інноваційної діяльності Науково-дослідного інституту правового
забезпечення інноваційного розвитку НАПрН
України
ORCID 0000-0002-8802-1441

УДК 346.5:330.341.1(477)

DOI 10.37772/2518-1718-2024-1(45)-6

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІЛІСНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НАБЛИЖЕННЯ УКРАЇНИ ДО ЧЛЕНСТВА В ЄС¹

У науковому дослідженні розглянуті правові питання забезпечення цілісності інноваційного процесу в умовах наближення України до членства в ЄС. У роботі наголошено на необхідності адаптування екосистеми інновацій до сучасних умов модернізаційних змін із збереженням потенціалу ефективного функціонування та цілісності інноваційного процесу. Важливим аспектом розвитку сфери інновацій також виокремлено здатність національної екосистеми відповідати сучасним інтеграційним процесам для наближення чинного законодавства до норм ЄС, що забезпечить підвищення конкурентоспроможності національної економіки на інноваційних засадах. Проаналізовані особливості інноваційного процесу, головними з яких виділені послідовність, спрямованість на досягнення певних результатів, безперервність, здатність і доцільність до комерціалізації. Розглянуті положення ключового чинного документу стратегічного планування у сфері розвитку інноваційної діяльності. Підтримана доцільність програмних заходів щодо необхідності створення сприятливого нормативно-правового забезпечення діяльності суб'єктів, що провадять інноваційну діяльність, розвитку інноваційної інфраструктури, методично-консалтингового забезпечення інноваційного процесу. Розглянуті окремі заходи для переходу до інноваційного зростання шляхом збільшення фінансування наукових досліджень, перегляду пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки, стимулювання інноваційної діяльності, законодавчого унормування державної підтримки малого інноваційного бізнесу, стимулювання діяльності венчурного бізнесу тощо. Визначені наступні основні чинники забезпечення цілісності інноваційного процесу: належне нормативно-правове забезпечення інноваційного процесу (яке повинно мати системний характер); забезпечення розвитку інноваційної інфраструктури (в тому числі реалізація напрямів стратегічного планування щодо фінансування) та належне інформаційне забезпечення інноваційного процесу.

Ключові слова: інноваційна діяльність, інноваційний процес, євроінтеграція, національна інноваційна екосистема, цілісність.

Постановка проблеми. В умовах посилення процесів глобалізації та високого рівня конкуренції на міжнародних, регіональних та національних ринках, інновації набули статусу головної переваги будь-якої країни та стали основою забезпечення її сталого економічного розвитку, використання нових знань і технологій дає можливість запровадити та активізувати інноваційну діяльність і, як наслідок, побудувати ефективну та конкурентоспроможну інноваційну економіку, тому постає питання побудови принципово нової національної інноваційної системи, адаптованої до соціально-технологічних викликів, яка має визначати конкурентні позиції національної економіки на світовій арені [1,

с. 35]. Наближення України до вступу в ЄС повинно відбуватися з докладанням значних зусиль відносно виконання євроінтеграційних вимог. Єврокомісія надала Україні європейську перспективу за умови проведення низки важливих реформ. Тому, демонструючи прагнення відповідати європейському рівню розвитку необхідно одночасно приводити чинне законодавство до міжнародно-правових стандартів та прагнути до забезпечення гідних умов провадження інноваційної діяльності, незважаючи на складні умови воєнного стану. Проведення інноваційної діяльності має першочергове значення для поновлення стану національної економіки та забезпечення її розвитку інноваційним шляхом.

¹ Статтю підготовлено у межах теми фундаментального дослідження «Правове забезпечення інноваційного процесу в умовах глобальних викликів» (номер державної реєстрації РК УкрІНТЕІ № 0120U104786).

При цьому невід'ємним чинником сталого інноваційного розвитку є ефективність впровадження інновацій та інноваційного процесу.

Метою статті є дослідження актуальних правових питань забезпечення цілісності інноваційного процесу в умовах наближення України до членства в ЄС.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні проблеми правового забезпечення інноваційного процесу та його складових вивчалися багатьма науковцями. Так, С. В. Глібко [2] досліджував сервіси, які сприяють інформаційному забезпеченню інноваційної діяльності (бізнес-діяльності інноваційних суб'єктів). О. В. Розгон було проведено дослідження концептуальних положень щодо обґрунтування сутності категорії «цифрова платформа» та її впливу на діяльність мережі трансферу технологій та доведено, що цифрова платформа є важливим фактором, що дозволяє впроваджувати інновації через мережу трансферу технологій, механізмом для стимулювання передачі технологій і певним засобом цифрової трансформації [3]. В. А. Чубенко було здійснено дослідження правової природи *deep tech* інновацій, як нової хвилі інновацій в світі та в Європейському Союзі та визначено основні положення правового регулювання вказаних інновацій в ЄС [4]. Обрана тема дослідження наразі потребує додаткових наукових опрацювань, враховуючи прагнення України до вступу в ЄС та необхідність продовження процесів імплементації чинного законодавства в сфері інновацій до норм ЄС.

Виклад основного матеріалу. Наразі у рамках інноваційно-когнітивної парадигми відбувається модернізація мікроекономічних систем з багатьма прогностичними сценаріями та відсутністю достатньої теоретичної бази для пояснення майбутніх змін, у цих умовах пріоритетом постають інновації та інвестиційні стратегії, що повинні відповідати рівню потенціалу розвитку, умовам внутрішнього і зовнішнього середовища та пріоритетам модернізаційних змін [5, с. 431]. Отже, мова йде саме про необхідність адаптування екосистеми інновацій до сучасних умов не втрачаючи при цьому потенціалу ефективного функціонування та цілісності інноваційного процесу. Важливим питанням також постає спроможність національної інноваційної екосистеми відповідати сучасним інтеграційним процесам для поступового наближення чинного законодавства до норм ЄС, що забезпечить підвищення конкурентоспроможності національної економіки на інноваційних засадах та дасть можливість нашій країні зайняти гідне місце серед країн ЄС за рівнем інноваційного розвитку.

Слід зазначити, що на думку багатьох вчених побудова будь-якої системи та/або процесу повинна спиратися на загальні принципи, такі, як: синергіч-

ність, адаптивність, структурність, безперервність та цілісність (комплексність). Зазначимо, що безперервність і цілісність інноваційного процесу виступають головними принципами його побудови, при цьому цілісність охоплює саме порядок функціонування та розвитку, в той час як безперервність охоплює питання реалізації інноваційного процесу у контексті мінімізації ризиків і негативних ефектів при переданні інформації між етапами інноваційного циклу. Важливою ознакою інноваційного процесу також є здатність адаптування до наслідків впливу факторів внутрішнього і зовнішнього середовища.

Слід погодитися, що цілісність і безперервність інноваційних процесів забезпечується при наступній послідовності реалізації функцій управління:

1) створення ринків нововведень і інновацій, створення інноваційної інфраструктури, розвиток кадрового потенціалу і т. п. (транскіклові процеси управління, реалізовані регіональними органами влади);

2) фінансування досліджень і розробок, проведення досліджень і розробок, створення венчурних підприємств і т. д. (позиційні процеси управління, реалізовані регіональними органами влади і транскіклові процеси управління, реалізовані органами управління підприємствами та кластерами);

3) ініціювання та реалізація інноваційних проєктів, маркетингові дослідження, збут інноваційної продукції (позиційні процеси управління, реалізовані органами управління, підприємствами та кластерами) [6].

Наведена послідовність безпосередньо описує саме процес реалізації функцій управління, втім цілісність і безперервність інноваційного процесу до того ж забезпечується рядом певних особливостей (специфічних властивостей).

Інноваційному процесу притаманні специфічні властивості, основними серед тих, що впливатимуть на механізм забезпечення ефективності при управлінні інноваційним проєктом, К. В. Худоба виділяє: тривалість інноваційного процесу; невизначеність результатів і ризики; висока значимість людського фактора; відсутність чіткого планування щодо підсумків досліджень і розробок [7]. Втім вбачається за можливе додати до зазначених специфічних властивостей ще інформаційні особливості (які зазвичай виникають на початкових стадіях інноваційного процесу), особливості оцінки ефективності та фінансово-економічні особливості, що пов'язані з порядком визначення джерел фінансування.

О. М. Шатіло стверджує, що інноваційному процесу притаманні наступні особливості:

– послідовний ланцюг подій, у процесі якого інновація визріває від ідеї до конкретного продукту, технології чи послуги та поширюється у практичному використанні;

- спрямований на розробку, реалізацію результатів науково-технічних пошуків у вигляді нового продукту або нового технологічного процесу;

- виявлення суспільних потреб, що приводить до розробки науково-технічної продукції, практичне використання якої сприяє розвитку соціально-економічної системи;

- інноваційне суспільство, що являє собою сукупність інтелектуальної праці по створенню нового продукту; новий продукт може бути виражений в технічних, виробничих і комерційних характеристиках;

- комплексні зміни, котрі ведуть до підвищення ефективності суспільного виробництва та вирішення соціальних проблем (екологія, умови праці);

- система методів, заходів та процедур, що спрямований на перетворення наукових знань в товар, а також на власні потреби підприємства і сферу споживання;

- ефективне використання виробничого та інноваційного потенціалу підприємства;

- безперервний процес, у якому використання результатів досліджень і розробок викликає технічні зміни, у результаті яких виникає потреба проведення нових досліджень [8, с. 33].

Отже, ключовими особливостями інноваційного процесу доцільно виділити послідовність, спрямованість на досягнення певних результатів, безперервність та здатність і доцільність до комерціалізації. При дослідженні питань забезпечення цілісності інноваційного процесу важливим питанням також постає розгляд проблем щодо побудови правового механізму забезпечення інноваційного процесу (як функціонального, так і інституційного) та визначення інституційного складу інноваційного процесу.

С. В. Глібоко [9, с. 54], розглядаючи поняття і сутність інноваційного процесу, дійшов висновку, що при визначенні інституційного складу інноваційного процесу необхідно чітко окреслити та узгодити господарську компетенцію кожного з учасників та суб'єктів інноваційного процесу, при цьому перелік учасників передбачений в ст. ст. 1, 5, 7-10 Закону України «Про інноваційну діяльність» [10]. Суб'єктами, які забезпечують інноваційний процес, необхідно вважати і інші інноваційні структури (в розумінні Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 1996 р. № 5492 [11]), в тому числі суб'єкти, які відносяться до інноваційної інфраструктури, відповідно ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність», саме окреслені компетенції кожного учасника інноваційного процесу на нормативному рівні дозволить врегулювати проблемні зв'язки в інноваційному процесі.

Разом із вищевикладеним доцільно визначити, що належне формування та реалізація стратегії та тактики державного регулювання інноваційного розвитку згідно із сучасною моделлю інтегрованого інноваційного процесу можливі при застосуванні системного підходу, який дає змогу комплексного аналізу особливостей побудови інноваційного процесу.

У Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р [12] визначається, що попри наявність окремих елементів, відсутня цілісна національна інноваційна система, призначення якої - створення інноваційних продуктів (процесів) та їх швидке виведення на ринок (впровадження), наявні в Україні структурні елементи національної інноваційної екосистеми та нормативно-правове поле їх функціонування не вибудовані в єдину конструкцію, тому результати діяльності цих елементів поодинокі та не мають синергетичного ефекту, який має полягати у збільшенні ефективності національного виробництва товарів (послуг) та посилення їх конкурентоспроможності за рахунок широкомасштабного впровадження результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

Також у Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року акцентується на тому, що сучасна українська держава має дуже обмежену фінансову та інституційну спроможність, відтак наявні ресурси і потенціал доцільно зосередити на підтримці наукових досліджень, які є однією з основ інноваційного потенціалу та створенні ефективної інфраструктури, яка сприятиме перетворенню результатів досліджень у продукт, придатний до комерціалізації. Для розв'язання завдання переходу до інноваційного зростання у Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року пропонуються з усього різноманіття можливих інструментів ті, які найкраще відповідають подоланню перешкод, і що по-перше найбільше заважають інноваційному процесу в Україні.

Окрім зазначеного, у зазначеній стратегії у розділі щодо напрямів і способів розв'язання проблем встановлено, що для побудови інноваційної економіки з розвинутим підприємництвом, інноваціями та високою продуктивністю виробництва Україні як державі, яка має великий інтелектуальний потенціал, необхідно розв'язати певні проблеми. Державна інноваційна політика має фокусуватися на напрямках, які відповідають інноваційному процесу в Україні, враховуючи інтереси всіх заінтересованих сторін, саме тому особливо важливою є співпраця між усіма учасниками інноваційного процесу, які сприяють інноваціям на всіх етапах створення і виведення ін-

новаційного продукту на ринок. Крім цього розв'язати проблему передбачається шляхом здійснення програмних заходів за такими напрямками: створення сприятливого нормативно-правового поля для суб'єктів господарювання, що провадять інноваційну діяльність; розвиток інноваційної інфраструктури; методично-консалтингове забезпечення; розширення зв'язків вітчизняних науковців і винахідників з іноземними підприємствами; підвищення рівня спроможності, що реалізується як шляхом культурно-просвітницької діяльності, підвищення інноваційної культури тощо.

Також стратегія у межах вказаних напрямів визначає заходи, необхідні для виконання з їх структурованими за певними етапами інноваційного процесу. Так на початкових етапах основними заходами регламентовані наступні: збільшення фінансування наукових досліджень; перегляд пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки з метою їх наближення до напрямів, визначених у розвинутих державах світу, на основі сучасних світових технологічних трендів; стимулювання інноваційної діяльності, в тому числі шляхом запозичення відповідного досвіду ЄС. Окрім цього слід підкреслити важливість заходів з активізації створення інновацій (стимулювання підприємств до наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок та інноваційної діяльності, розроблення механізмів стимулювання науковців до формування актуальної та затребуваної глобальним ринком тематики наукових досліджень) та трансферу технологій (врегулювання прогалин, які існують у законодавстві щодо створення та функціонування елементів інноваційної інфраструктури, забезпечення державної підтримки створення та ефективного функціонування елементів інноваційної інфраструктури). Відносно етапу комерціалізації результатів інноваційної діяльності варто виокремити такі стимулюючі заходи: забезпечення спрощеної системи оподаткування та звітності для новоутвореного малого інноваційного бізнесу; законодавче унормування державної підтримки малого інноваційного бізнесу; стимулювання діяльності венчурного бізнесу тощо.

Отже просліджується нерозривний взаємозв'язок між певними етапами інноваційного процесу, де наявність значних недоліків правового регулювання на одному з них, значним чином перешкоджає ефективній реалізації наступних, вказаний висновок свідчить про необхідність при реформуванні одного «блоку» законодавства у сфері інновацій, враховувати положення інших пов'язаних нормативно-правових актів, а також суміжні положення актів ЄС з метою забезпечення єдності національного законодавства та сприяння його узгодженості з правозастосовною практикою суб'єктів інноваційного процесу [13, с. 42].

Висновки. Дослідження актуальних правових питань забезпечення цілісності інноваційного процесу в умовах наближення України до членства в ЄС дозволило зробити висновок, що основними чинниками забезпечення цілісності інноваційного процесу доцільно вважати:

1. Належне нормативно-правове забезпечення інноваційного процесу, яке повинно мати системний характер, в тому числі правове забезпечення системності планування розвитку сфери інновацій, врахування пріоритетів щодо інтеграції України в європейський політичний, економічний, безпековий, правовий простір, наближення набуття членства України в Європейському Союзі.

2. Забезпечення розвитку інноваційної інфраструктури (в тому числі реалізація напрямів стратегічного планування щодо збільшення фінансування інноваційної діяльності). Так, зі стратегічної точки зору інноваційна інфраструктура забезпечує процес реалізації нових або вдосконалених продуктів, процесів або методів виробництва, створюючи таким чином основу для високоефективної діяльності, у цьому сенсі для України надзвичайно важливим є формування інноваційної інфраструктури як основи для розвитку високотехнологічних виробництв та підвищення ефективності бізнес-процесів [14, с. 201]. До того ж важливим є досягнення синергетичного ефекту, який має полягати у збільшенні ефективності національного виробництва товарів (послуг) та посилення їх конкурентоспроможності за рахунок широкомасштабного впровадження результатів наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок.

3. Враховуючи динамічний інформаційний розвиток, важливим чинником також постає належне інформаційне забезпечення інноваційного процесу, складовими якого є інформаційні технології та інформаційні ресурси. Необхідно підкреслити, що інформаційна інфраструктура має забезпечувати формування та втілення нових інформаційних ресурсів та відповідного доступу до них користувачів. Отже, головним завданням процесу організації інформаційного забезпечення інноваційної діяльності має бути формування інноваційних ресурсів. Тобто, ефективність інноваційної діяльності повинна забезпечуватися за допомогою відповідних ресурсів та визначатися саме рівнем інформаційного забезпечення, до того ж розвиток наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності вимагає наявності сучасної актуальної інформаційної бази [15, с. 15].

Таким чином зазначені чинники мають ключовий вплив щодо забезпечення цілісності інноваційного процесу, втім існують також інші фактори впливу, аналіз та дослідження яких є перспективою подальших наукових пошуків.

ЛІТЕРАТУРА

1. Verhun V., Glukhova D., Humeniuk Y. Social Component In The Modern National Innovation System. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. Vol. 9(1). №1. P. 35–45. Publishing house «Baltija Publishing». DOI: 10.30525/2256-0742/2023-9-1-35-45.
2. Глібка С. В., Мамаєв І. О. Огляд та порівняльна характеристика сервісів, що сприяють інформаційному забезпеченню інноваційної діяльності. *Право та інновації*. 2023. № 2 (42). С. 46–54. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2\(42\)-6](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2(42)-6).
3. Розгон О. В. Цифрова платформа як інструмент функціонування мережі трансферу технологій. *Право та інновації*. 2023. № 2 (42). С. 21–33. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2\(42\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2(42)-3).
4. Чубенко В. А. Правові аспекти deep tech інновацій в Україні в контексті євроінтеграційних процесів. *Право та інновації*. 2023. № 3 (43). С. 13–18. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-3\(43\)-2](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-3(43)-2).
5. Vovk O., Kravchenko M., Popelo O., Tulchynska S., Derhaliuk M. Modeling the choice of the innovation and investment strategy for the implementation of modernization potential. *Transactions on systems and control*. 2021. Vol. 16. P. 430–438. DOI: <https://doi.org/10.37394/23203.2021.16.38>.
6. Бендасюк С. П. Методика формування інноваційного середовища в регіоні. *Ефективна економіка*. 2014. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3752>.
7. Худоба К. В. Ефективність інноваційної діяльності та процес її забезпечення. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. №4. С. 622–627. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/131.pdf>.
8. Шатіло О. В. Наукові підходи до визначення поняття «інноваційний процес». *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 4. Том 1. С. 30–35. DOI: 10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-30-35.
9. Інноваційне право: науково-практичний посібник. 2-ге вид., оновл. і доп./ за заг. ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон, А. В. Стріжкової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020. 244 с. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/InnovativeLaw_2020/InnovativeLaw_2020.pdf.
10. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
11. Положення про порядок створення і функціонування технопарків та інноваційних структур інших типів: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 22 травня 1996 р. № 549. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF#Text>.
12. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: схвал. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>.
13. Правове забезпечення ефективності інноваційного процесу в Україні: монографія/ за ред. С. В. Глібка, О. В. Розгон. Харків: НДІ прав. забезп. інновац. розвитку НАПрН України, 2021. 365 с. URL: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2021/InnovProcess21/InnovProcess21.pdf>.
14. Stroiko T., Rekhteta I., Burkun V. Innovation infrastructure as a foundation for business process development. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2023. Vol. 9(2). №2. P. 201–210. Publishing house «Baltija Publishing». DOI: 10.30525/2256-0742/2023-9-2-201-210.
15. Подрез-Ряполова І. В. Актуальні правові аспекти інформаційного забезпечення інноваційної діяльності. *Право та інновації*. 2022. № 4 (40). С. 13–17. DOI: 10.37772/2518-1718-2022-4(40)-2.

REFERENCES

1. Verhun, V., Glukhova, D. & Humeniuk, Y. (2023). Social Component in the Modern National Innovation System. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 9(1), No. 1, 35–45. Publishing house «Baltija Publishing». DOI: 10.30525/2256-0742/2023-9-1-35-45
2. Hlibko, S. V. & Mamaiev, I. O. (2023). Overview and comparative characteristics of services contributing to the information provision of innovative activities. *Law and innovation*, 2 (42), 46–54. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2\(42\)-6](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2(42)-6) [in Ukrainian].
3. Rozghon O. V. (2023). The digital platform as a tool for the functioning of the technology transfer network. *Law and innovation*, 2 (42), 21–33. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2\(42\)-3](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-2(42)-3) [in Ukrainian].
4. Chubenko V. A. (2023). Legal aspects of deep tech innovations in Ukraine in the context of European integration processes. *Law and innovation*, 3 (43), 13–18. DOI: [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-3\(43\)-2](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2023-3(43)-2) [in Ukrainian].
5. Vovk O., Kravchenko M., Popelo O., Tulchynska S., Derhaliuk M. (2021). Modeling the choice of the innovation and investment strategy for the implementation of modernization potential. *Transactions on systems and control*, 16, 430–438. DOI: <https://doi.org/10.37394/23203.2021.16.38>

6. Bendasiuk S. P. (2014). The method of forming an innovative environment in the region. *Efficient economy*, 3. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3752> [in Ukrainian].
7. Khudoba K. V. (2015). Efficiency of innovation activity and the process of providing it. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 4, 622–627. Retrieved from: <http://www.global-national.in.ua/archive/4-2015/131.pdf> [in Ukrainian].
8. Shatilo, O. V. (2019). Scientific approaches to defining the concept of «innovative process». *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, 4. Vol. 1, 30–35. DOI: 10.31891/2307-5740-2019-272-4-1-30-35 [in Ukrainian].
9. Hlibko S. V., Rozghon O. V., Strizhkova A. V. (Ed.). (2020). *Innovative law: a scientific and practical guide*. 2nd edition. Kharkiv: NDI PZIR NAPrN Ukrainy. Retrieved from: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2020/InnovativeLaw_2020/InnovativeLaw_2020.pdf [in Ukrainian].
10. Law of Ukraine On innovative activity, No. 40-IV (2002, September 4). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> [in Ukrainian].
11. Regulations on the procedure for the creation and functioning of technology parks and innovative structures of other types: approved. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, No. 549 (196, May 22). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/549-96-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
12. Strategy for the development of the sphere of innovative activity for the period until 2030: approved by the Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine, No. № 526-p. (2019, June 10). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
13. Hlibko, S. V. & Rozghon, O. V. (Ed.). (2021). *Legal assurance of the effectiveness of the innovation process in Ukraine*. Kharkiv: NDI prav. zabezp. innovats. rozvytku NAPrN Ukrainy. Retrieved from: <https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2021/InnovProcess21/InnovProcess21.pdf> [in Ukrainian].
14. Stroiko, T., Rekhteta, I. & Burkun, V. (2023). Innovation infrastructure as a foundation for business process development. *Baltic Journal of Economic Studies*, Vol. 9(2), No. 2, 201–210. Publishing house «Baltija Publishing», DOI: 10.30525/2256-0742/2023-9-2-201-210 [in Ukrainian].
15. Podrez-Riapolova, I. V. (2022). Actual legal aspects of information provision of innovative activity. *Law and innovation*, 4 (40), 13–17. DOI: 10.37772/2518-1718-2022-4(40)-2 [in Ukrainian].

PODREZ-RIAPOLOVA IRYNA

PhD in Law, Head of the scientific department of legal support of innovation activities
of Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovate Development
of the NALS of Ukraine

LEGAL ENSURING THE INTEGRITY OF THE INNOVATION PROCESS IN THE CONDITIONS OF UKRAINE'S APPROACH TO MEMBERSHIP IN THE EU

Problem setting. In the conditions of strengthening globalization processes and a high level of competition on international, regional and national markets, innovation has acquired the status of the main advantage of any country and has become the basis for ensuring its sustainable economic development, the use of new knowledge and technologies provides an opportunity to introduce and intensify innovative activities and, as consequently, to build an effective and competitive innovation economy, therefore the question arises of building a fundamentally new national innovation system, adapted to socio-technological challenges, which should determine the competitive position of the national economy on the world stage. Ukraine's approach to joining the EU should be accompanied by significant efforts to fulfill European integration requirements. Therefore, demonstrating the desire to meet the European level of development, it is necessary to simultaneously bring the current legislation to international legal standards and strive to ensure decent conditions for the implementation of innovative activities, despite the conditions of martial law. The implementation of innovative activities is of primary importance for renewing the state of the national economy and ensuring its development through innovation. At the same time, an integral factor of sustainable innovative development is the efficiency of the introduction of innovations and the innovation process.

Analysis of recent researches and publications. Actual problems of legal support of the innovation process and its components have been studied by many scientists. S. V. Hlibko studied services that contribute to the information provision of innovative activities (business activities of innovative entities). O. V. Rozghon was conducted of the conceptual provisions regarding the justification of the essence of the category «digital platform» and its impact on the activity of

the technology transfer network, and it was proved that the digital platform is an important factor that allows the introduction of innovations through the technology transfer network, a mechanism for stimulating the transfer of technologies and a certain means of digital transformation. V. A. Chubenko researched the legal nature of deep tech innovations as a new wave of innovations in the world and in the European Union and determined the main provisions of the legal regulation of these innovations in the EU.

Purpose of the research is to study the topical legal issues of ensuring the integrity of the innovation process in the context of Ukraine's approximation to EU membership.

Article's main body. An important issue is also the ability of the national ecosystem to meet modern integration processes for the gradual approximation of current legislation to EU norms, which will ensure the improvement of the competitiveness of the national economy on the basis of innovation and will enable our country to take a worthy place among the EU countries in terms of the level of innovative development. The features of the innovation process are analyzed, the main ones are sequence, focus on achieving certain results, continuity, the ability and expediency for commercialization. The considered provisions of the key current document of strategic planning in the field of development of innovative activities. The expediency of program measures regarding the need to create favorable regulatory and legal support for the activities of subjects conducting innovative activities is supported; development of innovative infrastructure; methodological and consulting support for the innovation process. Separate measures for the transition to innovative growth by increasing the funding of scientific research, revising the priority areas of science and technology development, stimulating innovative activity, legislative regulation of state support for small innovative business, and stimulating the activity of venture business were considered.

Conclusions and prospects for the development. The study of current legal issues of ensuring the integrity of the innovation process in the conditions of Ukraine's approach to EU membership allowed us to conclude that the main factors of ensuring the integrity of the innovation process should be considered to be: adequate regulatory and legal support of the innovation process, which should be of a systemic nature; ensuring the development of innovative infrastructure, including the implementation of strategic planning directions regarding financing; taking into account the dynamic nature of the innovation process, an important factor is the proper information support of the innovation process, the components of which are information technologies and information resources. It should be emphasized that the information infrastructure should ensure the formation and implementation of new information resources and appropriate access to them by users. Therefore, the main task of the process of organizing the information support of innovative activity should be the formation of innovative resources.

Key words: innovation activity, innovation process, European integration, national innovation ecosystem, integrity.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Подрез-Ряполова І. В. Правове забезпечення цілісності інноваційного процесу в умовах наближення України до членства в ЄС. *Право та інновації*. 2024. № 1 (45). С. 44–50.